

Makulatūras šķirošanas sistēmas ieviešana Rīgas skolās

Problēma, kuru es risinu: Mūsdienās atkritumu apsaimniekošana ir viena no nozīmīgākajām globālajām problēmām, kas skar mūsu zemi. Rīgā tiek radīts ievērojams daudzums atkritumu, un tikai neliela daļa no tiem tiek šķiroti un pārstrādāti. Galvaspilsētā joprojām nepietiekami tiek veicināta atkritumu dalīta vākšana, īpaši tādās sabiedriski nozīmīgās vietās kā skolas, un to varu teikt, jo pati esmu to pamanījusi un dzirdējusi par citām skolām arī. Papīrs ir viens no visplašāk izmantotajiem un vieglāk pārstrādājamiem materiāliem, tomēr Rīgas skolās tas bieži nonāk kopējā atkritumu plūsmā, kas neļauj tam tikt efektīvi pārstrādātam. Skolās tiek izmantoti lieli papīra apjomi, piemēram, mācību darba lapām, kladēm, uzdevumiem un informācijas izplatīšanas materiāliem. Tomēr lielākā daļa no šiem papīra atkritumiem netiek šķiroti, bet gan izmesta kopējā atkritumu tvertnē. Tas nozīmē, ka liela daļa no potenciāli pārstrādājamā papīra tiek izniekota un nonāk poligonos ar citiem atkritumiem, radot papildu piesārņojumu un kaitējumu videi. Kā arī problēmu papildina tas, ka skolēni un skolotāji bieži vien nav pietiekami informēti par atkritumu šķirošanas nozīmi vai arī tiem trūkst nepieciešamās infrastruktūras, lai to veiktu. Nepietiekamas šķirošanas sistēmas skolās ne tikai negatīvi ietekmē vidi, bet arī neveicina ilgtspējīgu domāšanu un atbildīgu rīcību nākotnē. Skolas ir vieta, kur veidojas nākotnes sabiedrības vērtības un paradumi. Jaunieši, kuri tiek izglītoti par vides aizsardzību un kuriem ir pieejama iespēja praktizēt šķirošanu jau agrā vecumā, ir daudz motivētāki ievērot šos principus arī ārpus skolas. Tāpēc šī problēma ir jārisina, ieviešot sistemātisku pieeju, kas veicinātu makulatūras šķirošanu katrā klasē. Izveidojot atbilstošu šķirošanas sistēmu Rīgas skolās, ir iespējams ne tikai samazināt kopējo atkritumu apjomu, bet arī veicināt sabiedrības izpratni par resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Tieši tāpēc es izvēlējos Rīgas skolas kā savu ideālo vietu, jo tajās šķirošana ne vienmēr tiek nodrošināta, un tā ir piemērota vieta jauniešu izglītošanai, veidojot jaunu, atbildīgu paaudzi, kas ir informēta par vides problēmām un spēj rīkoties, lai to risinātu.

Mana piedāvātā rīcība: Turpinot par šo problēmu, esmu izdomājusi vairākus soļus, kuriem skolēni un skolotāji varētu sekot līdzi, lai mazinātu piesārņojumu un veicinātu efektīvu papīra atkritumu šķirošanu pilsētas skolās. Nepieciešams ieviest strukturētas rīcības plānu, kas ietver gan fiziskās infrastruktūras uzlabošanu, gan izglītojošas aktivitātes, piemēram:

- **Šķirošanas kastu ieviešana skolās:** Katras klases telpā būtu jāuzstāda divas tvertnes, kur viena būtu paredzēta papīram (makulatūrai), bet otra jauktajiem atkritumiem. Šīm tvertnēm jābūt skaidri marķētām un vizuāli pievilcīgām, piemēram, divās dažādās krāsās, lai skolēniem būtu vieglāk tās izmantot (es izveidoju nelielu skici kā piemēru).

- **Izglītojošo aktivitāšu organizēšana:** Ar vienkāršu šķirošanas kastu ieviešanu nepietiks, tāpēc šeit būtiska loma būtu skolotājiem un vides organizācijām. Varētu ieviest tematiskas mācību stundas, kurās skolēniem stāsta par atkritumu šķirošanas nozīmi, papīra pārstrādes procesu un tā ietekmi uz vidi, bet, protams, galvenais ir pastāstīt skolēniem par šīm kastēm vispirms.

Vēlos pieminēt, ka kaut vai, ja citās skolās ir kaut kas līdzīgs, to noteikti ir nepieciešams obligāti realizēt, jo šīs rīcības soļu īstenošana ne tikai uzlabotu šķirošanas paradumus, bet arī kalpotu kā izglītojošs piemērs, kas veidotu ilgtspējīgu sabiedrību nākotnē.

Pozitīvās sekas: Makulatūras šķirošanas sistēma no pārējiem atkritumiem Rīgas skolās veidotu nozīmīgas pozitīvas sekas sabiedrībā, veicinot ilgtspējīgu attieksmi un atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanu. Pirmkārt, tas samazinātu kopējo atkritumu apjomu, kas nonāk poligonos. Papīrs ir viens no visbiežāk izmantotajiem materiāliem skolās, un, ja tas tiek pareizi šķirts un pārstrādāts, ievērojami samazināsies izniekoto resursu apjoms. Otrkārt, šī iniciatīva palīdzētu veidot videi draudzīgāku un izglītātāku jauniešu paaudzi. Skolēni apgūtu ne tikai teorētisku informāciju par vides aizsardzību, bet arī praktiskas iemaņas, šķirojot atkritumus ikdienā. Šis ieradums, ko skolēni iemācītos jau no mazotnes, ar lielu iespējamību kļūtu par neatņemamu daļu no viņu dzīves arī turpmāk. Jaunieši, kas izprot resursu taupīšanas nozīmi, vēlāk iedvesmos arī citus sabiedrības locekļus. Treškārt, makulatūras šķirošanas sistēma veicinātu sabiedrības kopējo izpratni par ilgtspēju un atkritumu apsaimniekošanu. Skolas bieži vien kalpo par sabiedrības atspulgu, un, ja tās demonstrē atbildīgu attieksmi pret resursu pārvaldību, arī vecāki un citi pieaugušie kļūs ieinteresēti un motivēti šķirot atkritumus mājās. Ceturtkārt, iniciatīva palīdzētu veicināt Rīgu kā videi draudzīgu pilsētu. Šāda reputācija, iespējams, varētu veicināt arī ārvalstu sadarbību ilgtspējīgu projektu īstenošanā!

Grozījums:

- Par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu Rīgas pilsētā, 25. Pants. Papildināt ar punktu 25.17, kas nosaka, ka "*visās izglītības iestādēs Rīgā jāievieš atkritumu šķirošanas sistēma, uzstādot klasēs atsevišķas tvertnes papīra un sadzīves atkritumiem, un nodrošinot skolēnu izglītošanu par šķirošanas nozīmi vides aizsardzībā.*"

Pamatojums: Šo grozījumu izstrādāju, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 115. pantu, kas nosaka, ka "*Valsts aizsargā ikviena tiesības dzīvot labvēlīgā vidē, sniedzot ziņas par vides stāvokli un rūpējoties par tās saglabāšanu un uzlabošanu*". Ieviešot atkritumu šķirošanu skolās, mēs veicinām sabiedrības apziņu un tieši piedalāmies šī mērķa sasniegšanā, sniedzot jaunākajai paaudzei iespēju veidot labvēlīgu vides stāvokli. Tāpat Rīgā ir obligāta jauktā iepakojuma (papīra, plastmasas, metāla) šķirošana daudzdzīvokļu mājām, kurās ir vismaz 5 dzīvokļi, tāpēc kaut ko līdzīgu varētu arī izdarīt arī Rīgas skolās. Šī iniciatīva palīdzētu ne tikai skolēniem, bet arī visai Rīgas sabiedrībai iegūt pozitīvu pieredzi ilgtspējīgā atkritumu apsaimniekošanā, kas ir būtiski nākotnes vides aizsardzībai.

Mans kopsavilkums par šo iniciatīvu: Šī iniciatīva paredz ieviest makulatūras šķirošanas sistēmu visās Rīgas izglītības iestādēs, uzstādot atsevišķas šķirošanas tvertnes papīra makulatūrai un jauktajiem atkritumiem katrā mācību telpā. Rīgas skolās katru gadu tiek radīti ievērojami papīra atkritumu apjomi, kas bieži netiek šķiroti un pārstrādāti, bet tā vietā nonākot kopējā atkritumu plūsmā vai poligonos. Tas ne tikai negatīvi ietekmē vidi, bet arī iznīcina resursus, kas izmantoti papīra ražošanā. Šī iniciatīva ir vēsta uz divu galveno mērķu sasniegšanu. Pirmkārt, samazināt kopējo atkritumu apjomu, kas nonāk poligonos, un veicināt papīra atkārtotu pārstrādi. Otrkārt, izglītēt skolēnus par vides aizsardzību un atkritumu šķirošanas nozīmi. Šī sistēma būtu nozīmīgs solis ceļā uz ilgtspējīgas sabiedrības izveidi. Skolas, kā izglītības un sabiedrības vērtību veidošanas centri, ir ideāla vieta, kur uzsākt šādu iniciatīvu, kas vēlāk ietekmētu plašāku sabiedrību. Iniciatīva ne tikai uzlabotu Rīgas izglītības sistēmas iesaisti vides aizsardzībā, bet arī kalpotu par piemēru citām sabiedrības grupām. Tās realizācija veidotu videi draudzīgāku nākotni un palielinātu skolēnu izpratni par ilgtspējīgas attīstības nozīmi.